

تأثیر فرهنگ عامیانه و روایات شفاهی مرتبط با آثار و ابنیه بافت تاریخی یزد بر شکل گیری هویت فرهنگی - اجتماعی

فرزانه پورچیت ساز^۱

^۱ کارشناسی ارشد ایرانشناسی - ایرانشناسی تاریخ، دانشگاه یزد، ایران

چکیده

انسان هوشمند بر خلاف سایر موجودات از نوعی جهان بینی برخوردار است که تحت تأثیر شرایط سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، اقلیمی و مسائل دینی - اعتقادی حاکم بر جامعه ای است که بر حسب توانایی ذهنی، حوادث طبیعی و انسانی زمانه خود به برخی سوالات، آمال و آرزوها در قالب مقولاتی چون فلسفه، اسطوره، حماسه آباء و اجدادی، باور، سنت های اجتماعی و روایت های عامیانه پاسخ می دهد. روایات عامیانه، از عناصر اصلی تشکیل دهنده فرهنگ عامیانه (فولکلور) هستند که مطالعه آنها در شناخت ذهن مردم و جوامع آفریننده و نقل کننده این روایات سهم بسزایی دارد. این قسم از روایات از منشاء تاریخی، اجتماعی، اقتصادی و روانشناختی برخوردار هستند که ضمن شکل گیری مفهوم هویت فرهنگی محلات، تنظیم روابط اهالی محلات، تشویق به همکاری و تشریک مساعی ساکنان این محلات در جهت پیشبرد نیازهای اقتصادی و اجتماعی محله، و نیز تنظیم رابطه محلات مختلف با یکدیگر به صورت ناخودآگاه منجر به شکل گیری مفهوم هویت اجتماعی در انسان می گردد. پژوهش حاضر با تکیه بر مصاحبه و بررسی های میدانی و همچنین مطالعات کتابخانه ای و با توجه به ثبت بافت تاریخی یزد در فهرست میراث جهانی، می کوشد تا ضمن شناسایی و تدوین روایات مرتبط با آثار و ابنیه بافت تاریخی یزد با منشاء تاریخی، اجتماعی، اقتصادی و روانشناختی، تأثیر آنها در شکل گیری مفاهیم هویت فردی - اجتماعی، فرهنگی محلات و حفظ اصالت و هویت میراث ملموس و ناملموس فرهنگی جامعه محلی را مورد بررسی قرار می دهد که در جهت تداوم حافظه تاریخی جامعه موثر خواهد بود.

واژه های کلیدی: فولکلور (فرهنگ عامیانه)، روایات شفاهی، هویت فرهنگی - اجتماعی، بافت تاریخی یزد